

DARVASI LÁSZLÓ

Virágzabálók

(REGÉNYRÉSZLET)

Az 1853-as esztendő kora ősze Bécsben találja a kompániát. A rebelliót követő ostromállapotnak már vége, könnyebb a városba ki- és beutazni, szállást, vagy munkát szerezni. A birodalom szíve, ha el nem is feledte, de már túl van a Makk-féle szervezkedés és az erdélyi árulók okozta csalódásokon, a büntetések okozta izgalmakon, s a karintiai kapu tövében, hol a magyar szabóinas a császár nyakát sértette késével, február óta hálaadó csokrok pompáznak. A bécsi tetők fölött galambok rajai köröznek, és az ég, beszélük, kékebb, mint valaha. Még a nyárelőn híre támad, hogy a császár a forradalmak leverése és a birodalmi hatalom megszilárdítása után újabb izgalmas próbatétel előtt áll. Beszélük a bécsiek, hogy az augusztusi utazáson, melyen az anyakirályné a festői Ischlbe vitte a fiát, csak-hogy a bajor Wittelsbachi Ilonával megismertesse, hogy így rendezze el a mind aktuálisabbá váló dinasztikus kérdéseket, Zsófiának csalódnia kellett. Az anya szempontjából hiábavaló volt az út, mert az ifjú császár érdeklődését Ilona tizenhat éves, égő szemű, és éppen borús hangulatú húga keltette fel.

Szerelem első látásra, amikor a dinasztia sorsa a tét?!

Az anyakirályné tombol, ám az ifjú császár hajthatatlan, álla előreugrik, ajka lebiggyed, hallani sem akar Ilonáról. Beszélük a bécsiek, hogy e férfias makacsnak bizonyosan házasság lesz a vége, és nem tévednek, a következő év áprilisában a császár és Wittelsbachi Erzsébet házasságot köt. Híre jár a Neumarkton, és persze úgy is lesz, hogy a nászt a következő év áprilisában tartják. Az ablakokra, melyekből a császári menyasszony vonulását meg lehet tekinteni, máris alkudoznak, s olykor annyi summát kér, és kap is, a tulajdonos, hogy abból az összegből az egész évi lakbér kitelik. Beszélnek a bécsiek Omér pasáról, ki keresztényként született, de már a török császár szolgálatában áll, és tehetséges, mint a Nap. Beszélük a bécsiek, hogy a krími háborúban nincs esélye a portának. A porta beteg. A porta meg fog halni, hiába a francia és az angol segítség. Beszélük a bécsiek, hogy az oroszok, ezek a keleti vadak már a rebellióban is a magyarokhoz húztak, s ha csak kicsit is enged a diplomáciai gyeplő, most az orosz birodalomhoz tartozik Pest és Buda, a Duna vidéke, illetve a komor, pártütő Erdély. Azt kérdezzetük a bécsiek, vajon miért jó a magyaroknak az örökös lázadás?!

A vérükben lenne a rebellió, az anyatejjel szívják magukba a családságra való hajlamot?! Az a szörnyeteg Kossuth is, kit eléggé el nem ítélték módon ezrek ünnepeltek Bécsben a forradalmi tavaszon, hogy fiákerek hosszú sora tömte el a Jagerzeilét, és a legszebb bécsi nők dobálták a magyar kígyónak a kendők selymét, aki még a cár orra alá is odadugta volna a magyar koronát, hogy a császárságot megalázza! A bécsiek annyi mindent beszélnek a török holdat idéző görbe kiflik, a sör habja, s a marcipán huszárok fölött! A bécsieknek igazuk van! Ám a költői túlzások okozta mámor hamar fárad, a tányérok feledett mazsolákon darazsak marakodnak. Az ősz gyönyörű és fáradt, mint egy nő, ki erősebb fényt és barátságosabb meleget von magával, mintsem várni lehetett volna. Az idej esztendőben nagyobbak az elhullt levelek is, az avar mélyebb, ropogósabb. A város, minden gyászos vagy aggódó szóbeszéd ellenére nyugodt, telt és lágy formák töltik ki az életet, s már annak is híre jár, hogy hamarosan soha nem tapasztalt átalakulásokra lehet számítani. A tervek készülöben, általuk egy pompás metropolisz körvonalazódik, körgyűrű épül a város testébe, márványból, kőből és vasból, pontos és művészi mozdulatokból, s a birodalmi pompa ihlettségéből, s az ósdi városfalakat, melyek már nem óvják, csak abroncsként fojtogatják a várost, le fogják bontani.

S hogy nekik alig lesz mit enniük lassan, most valahogy nem érdekes. Töltsék el az időt lófrálással a Kartnerstrassén, forduljanak el a Weihburggasse felé, ahol egy borkimérésben olyan rizlinggel csorgatják tele a kupát, hogy az embernek le kell hunynia a szemét a gyönyörtől, majd menjenek a Rauhensteingasseba, ahol azt a bizonyos Sacher tortát ehetik, ha úgy akarják, a pántlikától megszabadított fadobozból, melyet aztán hasonlítsanak össze a Demel cukrászda édességeivel a Michaeler Platzon, amit egyébként meg is tesznek, és soha nem tudnak döntésre jutni, mert hol a Sacher torta a finomabb, hol pedig a Demel sütemény, és általában akkor jobb az illető édesség, amikor éppen eszik, tehát Sacheréknél mindig Sacher győz, és Demeléknél a Demel, mire Salamon egyszer azt tanácsolja, vigyenek Sacherhez Demel süteményt, és Demelhez Sachert, és meg is teszik, és így rájöhetnek, teljesen mindegy, hogy Sacher vagy Demel, ha egyszer finom valami, mindenütt finom, a pokol süteménye a mennyországban is ízletes, ha jól készítik, a mennyei lekváros kifliről a pokolban is kiderül, hogy maga miatt csapnivaló, ha vétik az arányokat. Salamon megjegyzi, nem úgy van-e, hogy jó és rossz között olykor hajszálnyi a különbség, Isten és Ördög között gyakorta annyi eltérés van, hogy emberi szemmel nem is látható, s csak a vakszerencse dönt a helyes választásról? Demel vagy Sacher, hiszen mindegy!, nevet Kigl, sápadt ínye is látszik. Péter elégedetten dűnnyög, jól esik neki a tékozlás. Azért valami nyugtalanítja. Egy délután Piétró öt feketekávéát dönt magába, majd lefordul a székről, a szeme fennakad, úgy rángatózik, mint a szélütöttek. Kigl ferdén tartja a nyakát, muzsikaszót hallgat, hegedű cincogását, kornyikálást. Ez Schubert, ez Mozart, ez Beethoven, ez Bach, ez pedig Salieri-ária! Mert az ablakokból muzsika száll! Mert

mindenfelé kínoznak egy szerencsétlen kishövedéket, itt zongoráznak, amott hegedülnek, abból az aranykilincses ablakból skálázik valaki, pattog a pálca a kottalapon, hallani a tanár dühös magyarázatát. Érdekes módon Somnakajt zavarja inkább a férfiak önfeledtsége, s ha módja lenne rá, visszafogná a költekezést, de a kicsi keze erőtlenné a négy férfihoz, a hangját is elnyomja a gúnyos dörmögés.

Salamon odahajol hozzá, a kabátjából fahéj illata árad.

A bécsiek azon vitatkoznak, tudod-e, Somnakaj, hogy romlik-e a világ, mondja. Na és romlik?, szegi föl az állát a lány.

Ó dehogy, ez csak egy régi, vissza-visszasettenkedő vád. Hogy ami új, kisebb, satnyább és értéktelenebb. A régi értékes, mondja Salamon, s ezen aztán ószintén nevet.

Somnakaj megvonja a vállát, sok neki ez a bölcsesség.

Az utcákon még csokoládéillatban keringenek az őszi levelek, a kerthelységek szőlői között darazsak dongnak, a tereken kislányok futkároznak fodros szoknyákban. Egy mellékutcában, nem messze Kartnerstrasse színpompás poklától, a sarki hentes udvarából belsőségeket szállító kordé gördül elő. Az alkotmány meg-rázkódik, piros labda csúszik ki a hatalmas bőrkötény alól, aláhull, s már látható is, mi lenne az, egy bárányparka szinte még meleg szíve dobálja magát a kövezeten. Fölötte már visítanak a verebek, tépnék a hús. Péter nevet rajtuk, boldog, boldog verebecskék! Somnakaj azonban ugrik, kiáltozva űzi a madarakat, magához szorítja a bárány szívet. Salamon szórakozottan nyugtatja, nem kell úgy oda lenni, Párizs még szebb, mint Bécs, de a legsodásabb a mennyei Jeruzsálem! Péter arról hümmög, úgy érzi, mégsem a régi Bécsbe érkezett vissza, ez egy másik város, jóllehet minden ismerős, de a részletek már nem az ismert egészhez vezetnek, mert bár rálelnek az ismerős fogadóokra a Práterben és a belvárosban, vagy a Wipplingerstrasse és a Wallnerstrasse kávéházaira és kiméréseire, lacikonyhásaira és rőföseire, de az íz, a szín, és az illat már nem ugyanaz. Péter szorongani kezd, aggodalom tölti el, gyakran megáll egy kirakatüveg előtt, és fürkészi magát. Salamon a vállát vonogatja, az ő rokonsága Herenden sokkal szebb porcelán virágokat és táncfigurákat készít, mint a bécsiek, s ahogy ezt mondja, megfújja az ujjja hegyét. Pietro meg Rómáról karattyol valamit, Róma, Róma, suttogja végül, és már könnybe is lábadt a szeme. Úgy látszik, mindenki hazafelé sír, bár abban azért később megegyeznek, hogy Somnakaj arcának jól egészen áll a pirosság, ugyanis a bárányszívtől véres lett a pofikája és az orra hegye, a lány dühösen top-pant, hülyék, barmok, marhaságok!, vállait rángatva duzzog, s lemaradva követi őket.

Volt még valamennyi pénzük, bár a bujkálás, és az otthoni terror nem kedvezett az üzleteknek. A magyar pénzforrások lassan elapadtak, és ők lassacskán csaknem minden tartalékukat fölérték, és ahhoz a pénzmaghoz, amely még a tiszai építkezésekből maradt, és amelynek nagy része a Berger ajánlotta kereskedőnél, egy zsidó gombkereskedőnél, Derera Ignácnál volt zár alá téve, Péter nem

engedett nyúlni. Ott hagyták hát a drága fogadót a Máriahilfer utcán, s hurcolkodtak. Hová is mehettek volna máshová, mint Péter egykori ismerőséhez, Sperlnéhez, aki még mindig a Práter mellett lakott a Virág utcában, ugyanannak a bérháznak ugyanannak a lakásában?! Péter vakon játszott, de az érzései láttak, Sperlné várni fogja őt, örülni fog neki! S ha nem is egyedül érzézik, elnézi neki.

Ám e néhány év alatt zavarba ejtő változásokon ment át a ház környéke, az épület, s maga az asszony is. Az idő tett visszafelé néhány lépést, majd úgy rohant előre, hogy minden kezébe eső értéket magával cipelt, megszépültek a szomszédos utcák, a házakat átfestették, a fák megnőttek.

Amikor ajtót tár, Sperlné nem ismeri fel Pétert. Döbbenet bámul az ajtaja előtti csoportosulásra, beharapja a szája szélét. Valójában Péter sem ismeri fel a szomorú házmesternét, aki bakfisként is idős asszony lehetett. Legalábbis ő így emlékszik. De most egy szép nő tárt ajtót, aki egyre bátrabban fürkészi az elbizonytalanodó férfit, végül a nyakába borul, és összenyálazza. Hogyhogy, Sperlnének lánya lenne? Ilyen forró szájú, gyönyörű lánya?! Péter erről nem tud. Az asszonynak vanília illata van, a nyakán ott piroslik az ismerős anyajegy, Péter lefelé bandzsít, jól emlékszik rá. A nő nem más, mint Sperlné, az iszákos Sperl elhanyagolt felesége! Tíz év telt el, és Sperlné már nem Sperlné és Pétert, s a mögötte tolakodó társaságot már beljebb is invitálják. Meglepően csinos a lakás, finom bútorok költöztek a régiek helyére, hullámanak a függönyök, és ők megilletődnek a puha szőnyegek láttán. Szabad-e lábbelivel illetni őket?! S ahogy előrelép, Péter a háta mögött lengeti hatalmas öklét. Az ököl arra figyelmezteti a többieket, legyen illedelmesek, tolvajkodni ne merészeljenek, kárt ne okozzanak, különben a belüket tépi ki! Pietro tüsszent, Salamon köhécsel, Péter újra felemeli az öklét, nem tűr vitát.

A társalkodó nem nagy, de a közeledő délidő miatt fényben úszik, s Péter komódot és zongorát is lát, illetve egy virágos kanapé áll a sarokban. Péter a kanapéra mutat, a többiek gyorsan leülnek, s bár szorosan vannak, még éppen elférnek. Akár kisdíákok az iskolapadban, kezük a térdükön, ábrázatuk illedelmes. A spanyolfal mellett kerámia kályha áll, ajtaja fölött kék csempeszarvas repül, mintha a kályhatorokba akarna ugrani a nyomában loholó vadászkutyák elől. Péter egy karosszékből helyezkedik el, arra gondol, hogy lehetett akkor, jó tíz éve, ennyire vak, miért is nem vette észre, hogy a nő, ez a Sperlné egy csoda?! Ez egy szépséges nő! Például nem vette észre a melleit. Erős és büszke mellekre hunyorog, melyek túlnyomó részét látni engedi a mélyre kanyarított dekoltázs, tartásuk kifogástalan, büszkeségük határozott, nem túlzó. Az asszony bőre márványos, a karján pihék göndörödnek, máris olyan kávé szolgál fel, hogy a dóm kávézóiban se mérnek kiválóbbat. Somnakaj életében először szürcsöl feketét, még Imre tiltotta tőle, most az első korty után kikerekedik a szeme, döbbenet bámul, majd ő is cukrot dobál a csészéjébe, vagy tíz kanállal. Pietro a fejét ingatja, ő most nem kér feketét. Sperlné a virágmintás spanyolfal felé pillant, Péter konstatálja,

hogy a testének formája is elsőrangú, a derék lágyan ringó, s nőiesen szélesedő csípők tartják a formás tomport. Micsoda pazar alkotmány!, gondolja, fészkelődni kezd, már beszélgetnek. A többiek kapkodják a fejüket, mintha gyerekek dobálózását figyelnék, és a labda útját követnék, hol Péterre, hol pedig Sperlnére fordítják a tekintetüket. A cserépkályha mellett pamlag nyújtózik, Sperlné azon ül, kezeit ölében kulcsolja össze. A hangja szelíd, szomorú.

A férje már nem él, szegény Sperl a föld alá költözött, nem sokkal azután, hogy Péter először időzött a házukban.

Péter részvétét fejezi ki, mire a többiek is morognak valamit.

Sperlné szeme pajkosan csillan.

Sperl egy boros éjszakán átbuckázott a vaskorláton, ki tudja, mit keresett odafent, mindenesetre több emeletet zuhant, mindenki azt hitte, kitorpte a nyakát, ám nem így történt. Sperlnek egyetlen csontja se tört. A balszerencsés eset decemberben történt, a férfi kihűlt a kövezeten. Lesett a részeges Sperl, és örökre elaludt, s ahogy kihűlt, állára fagyott a nyála. Sperlné újabb szomorú mosollyal jegyezte meg, úgy látszik, a csodáknak is van ellenszere. Az Isten nyugosztalja Sperlt, a halála kegyes volt, megkímélte a szenvedéstől. Így aztán Sperlné a fiatal könyvkötővel kötötte össze az élete fonalát, aki, biztosan emlékszik Péter, az első emeleten lakott, húzta a lábát, és sokat dúdolt, jámbor és halk férfi, igazán jó ember volt. Igen, ő is csak volt. A könyvkötő is hamar elhalálozott, a forradalmi napok örületében, azokban a vézes napokban carbonari kalapra cserélte a cilinderét, no és pepita nadrágot öltött.

Pepitát?!

Ó igen, elfelejtette volna Péter, hogy a bécsi forradalmárok, Sperlné hal-kabrra fogja, mennyire kedvelték a pepita nadrágot! A könyvkötő, akinek Johan volt a neve forradalmár lett, és a dóm mellett végezte az összetűzések első napjaiban, kilőtték szegények a szemét. Egy hétig szenvedett, jaj, mennyi vér fojt ki a füléből!

Péter kavargatta a kávéját, és arra gondolt, megint mennyi szomorúságot hall, de Sperlné váratlanul nevetni kezdett, nem, dehogyis párolgott el az ő életkedve, láthatja Péter, miféle változásokon ment át, s mert a férfi hevesen bólogatni kezdett, az asszonynak villant a szeme, és nem lehetett kétséges, mire utal a barna írisz zöldbe fordulása, majd a tenyerek lassú ereszkedése, ahogy a combokra fe-küdtek.

A neve egyébként Kornélia!

Szólítsa most már Péter is Kornéliának!

Eleinte razziák, igazoltatások, zaklatások keserítették a mindennapjait, idővel szelídült lett az élet, az ő élete is jobb lett, a szerencsecsillaga felívelt, nem panaszkodhat, a házban csupa rendes ember lakik!

Sperlné felállt, jelezve, hogy véget ért a társalgás, de még megmutatja a folyosói küsszobákat, melyeket igénybe vehetnek, mert nyilván nem csak az ő sorsa

felől kívántak tudakozódni, de talán szállás is elkél nekik. Péter bólintott, a pam-lag párnáját bámulta. Árnyalatnyi bemélyedés, egyetlen völgyecske nem őrizte Sperlné alakját. Mintha súlytalan lény ült volna ott előbb! Péternek rossz kedve lett, eszébe jutott Schütz bácsi. S a következő pillanatban a bárányszív, melyet Somnakaj olyan szenvedéllyel ölelt magához. Azzal vajon mi lett?! Meg nem tudta mondani, halvány emléke sem volt. A folyosón rásuttogott Sperlné nyakára.

Kornélia, Kornélia, mi lesz Bécsben a bárányok szívével?

Az asszony lassan fordult, öregnek tűnt, mint aki az álarcát vesztette, a hangja is fakó volt, hát mi lenne, Herr Schön, megeszik őket!

Bécsben is megeszik a bárányok szívét!

+

Még éjszaka átlopózkodt hozzá. Három üveget hozott, édes magyar borokat, az éjjeli szekrényre állította őket. Az ablak előtt el volt húzva a függöny, becsorgott hozzájuk az éji utca lámpafénye, és elveszett körülöttük. Sperlné, vagyis Kornélia ült az ágy szélén, és rá várt, semmi kétség. Recsegett a csizmája alatt a padló. A nő bámult az arcába, a félelem elvette az eszét. Jaj, drága Sperlné, ne remegjen! De a nő csak vacogott, s Péter vetkőztetni kezdte. De ahogy a bőréhez ért, mely hideg volt, kellemetlen érzés szorított a szívéen. Mintha pincéből zihált volna a nő. Ő gyorsan ránehézkedett, és a semmire nehézkedett. Nincs teste az asszonynak, nincs! Péter felnyögött, a selyemköpeny vézna vázat takart, Sperlné büszke mellei csalások voltak, a zörgő bordákra puha húsgombócokat ragasztottak! Jaj, mi történt Sperlnével?! Döbbenet vette észre, hogy a nő egyik karja kemény, mert fából van. Sperlné váratlanul meg akarta a csókolni, ő borzadt, elhúzta magát. Felült, nem tudta, mi tévő legyen, a másiknak kocogtak a fogai, nyüszített. Eszébe jutott, mit mondott Zsófia, amikor azt játszotta, hogy ő Lemm, vagy Klemmné. Azt mondta, hogy hinni kell a színjátékban.

Behunyta a szemét, s arra gondolt, a szép Sperlnét látja maga előtt, és úgy kívánja, mint senki mást még. Újra az asszony fölé ereszkedett. Ne sírj, kicsi Kornélia, hagyd a könnyeket! Ne sírj, Kornélia, tiéd a világ! Tiéd Sperl, Johan, tiéd Mozart és a tiéd Kempen báró, és tiéd vagyok én is, a bukott ember. A szájára nyalt, gyengéden falta a vacogó ajkakát. Kitapogatta az ölet, és simogatni kezdte, a hasán varrásokot talált, mintha homokban turkált volna, végre nedveset érzett az ujjhegye. Ne sírj, kicsi Kornélia, ne sírj! A derekánál emelt a testen, alá hengeredett, s hatalmas erejével megpróbálta magába húzni. Nem sikerült. Ilyen még nem esett vele, kiesett a szerepéből, düh fogta el. Lefelé tolt az asszony fejét, addig ügyeskedett, míg Sperlné a szájába nem vette. Szopjál, kicsi múmia, szopjál! A nő szája is hideg volt, nyöszörgött, hüppögött, Sperlné sírt, mint egy madár. Neki viszont visszatért az ereje, emelte az asszonyt, végre sikerült magába húznia. Sperlné felcsuklott, hah, hogy vinnyog, boldogan vinnyog, nagyon fájhat és

nagyon jó neki. Péter az éjjeli szekrényen tapogatott, foggal rántotta ki a dugót, az üvegből itatta az asszonyt, aztán maga is ivott.

Mondja hát, szólt halkán, megnyugodva.

Sperlné kicsiket mozdult, hiszen élvezett.

Annyit elárul, hogy titkos jótévője van, suttogta.

Csakugyan?, ő újra az asszony szájába dugta az üveg nyakát.

Ő ezt a jótévőt egyszer, régen, borzasztóan megbántotta, vétett ellene, s ahogy beszél Sperlné, bugyognak a szavak, visszafolyik torkából a bor. Sokáig nem látta, mígnem a jótévője megkereste, és kezelésbe vette.

Kezelésbe?!

Abba hát, természetesen, hiszen hát orvosdoktor! Mert aligha a lágyító krémek, a fürdők, a testi torna változtatta volna őt így meg! Két hónap alatt kicsereálték a testét! És neki, Sperlnének, úgy kell viselkednie, mintha nem Sperlné lenne, hanem Kornélia. És hogy érti-e ezt Péter?

Kicsoda ez a titokzatos ember, kicsoda Sperlné jótévője?!

Az ő jótévőjét egyszer megmentették. Meg akarta ölni magát fel akarta kötni magát!

Péter köhécselt, igen, ez gyakori módja saját életünk elveszejtésének, kiürült az üveg, a másik után tapogatott.

Csakhogymegmentették az ő jótévőjét, suttogta Sperlné, és a légzése felgyorsult.

Hála istennek, morogta Péter, kitartóan vert fölötte egy láncos óra, jó lett volna leszaggatni, a Práterig dobni. Nem múlik elég gyorsan az a fránya idő! És a legszívesebben megverné ezt a Sperlnét, vagy Kornéliát!

Különben pedig, hol van Zsófia?!

Neki Zsófia kell, Zsófia, Zsófia!

Igyunk, Sperlné!, dörmögte.

Kornélia, sikkant az asszony.

Jól van, igyon, Kornélia!, az asszony szájához tartotta az üveget. Húzza meg újra!, s az asszony engedelmesen ivott.

Ki adta meg magának, évekkkel ezelőtt az ő címét, Herr Schön?! Ki rendezte úgy a dolgokat, hogy ő, és ekkor akkorát csuklott Sperlné, hogy egy részeg fiákeresnek is a becsületére szolgált volna, meg Péter egymásra találjanak?!

Hogyhogymeg egymásra találjanak?!

Neki ilyen jó még soha nem volt, lihegte Sperlné.

Ez is a jótévője műve?!

Az, hát persze, az apja műve!

Sperlné Schütz bácsi tékozló lánya! Csend lett, szomorú, penészes csend fojtogatta, és Pétert elkedvtelenítette, hogy a váratlan felismerések is mennyire közhelyesek tudnak lenni, illetve ott, ahol rejtélyt gyanítanak a szívünk szerint, csak a valóság közhelyessége tologatja az aktákat, mint egy szárnalmas kishivatal-

nok! Nem, nem, a titkok is csak azért vannak, mert bizonyos dolgokról nem akarunk tudni, ezeket elnevezzük rejtélyeknek!

Sperlné erősen lihegett, még mindig mozgatta a csípőjét, míg Péter igyekezett megbarátkozni a gondolattal, hogy talán nem is ide kellett volna jönnie, Bécs csupán csapda, és ő eltévedt, rossz utat választott, dróton rángatták, mint egy vásári babát, hiszen semmit nem tett Schütz bácsi jóváhagyása, praktikája, ravaszkodó machinációja nélkül. Az életét rendelte alá az öregember kisméretetlen akaratának. Egy öreg, gonosz pók! Lehangelő a felismerés! Sperlné közben folyamatosan mozgott, ez is Schütz bácsi műve, a fene enne meg! Sajsze! Sajsze! Hirtelen mozdulattal maga alá gyűrte az asszonyt, és addig döfködté, míg az, némi boldog gurgulázás után, el nem ájult. Gyertyát gyújtott, látta, hogy vérezett az asszony orra, ő is maszatos lett. Megitta a maradék bort, mindkettőjük arcát megtisztogatta, s lábujjhegyen lopakodott ki a szobából. Éppen csak nyikordult az ajtó, de mégis felriadt az asszony. Hallotta, mit suttog Sperlné, aki Kornélia volt.

Köszönöm, Herr Schön, köszönöm!

S mintha egy kútból mondta volna.

Másnap hideg szelek jöttek, tépték a leveleket, ferdére fújták a kémények füstjeit, apró szemű hó esett, és a Kahlenberg csúcsáról, hová Péter délelőtt kikocsizott, hogy lenyugodjon, és átgondolja az életét, sokáig nézte a várost. A Duna szürke csík volt, ő sokáig didergett, aztán forralt bort ivott a kápolna melletti fogadóban. Hiába próbálta elterelnie a gondolatait, azok folyvást az öreg bajkeverőhöz kanyarodtak vissza. Igaza volt, pontosabban igaza lett.

Mert az öreg, néhány nap múlva, december elején, Miklós nap tájékán, váratlanul feltűnik Bécsben, természetesen viselkedik, harsány és jókedvű, nyoma sincsen annak, hogy gyűlölné a várost, ahogy pedig korábban hangoztatta, kedves ismerősként, jó barátként viselkedik. Három napig fecseg, mint a vízfolyás, a lefogott Szép Imréről beszél, a szegény rabról, a cigányokról, Gilagógról, aki a lánya után sóhajtozik, és öregségére ikreket nevel. Klára is egyre szegényebb, egyikét dolgot el kellett adnia.

Péter úgy érzi, az öreg csak bosszantani akarja. Meghallgat mindent, de nem kérdez, és nem érdeklődik. Sperlné boldog, a kezét tördeli, szálldos, mint egy pillangó, dadog a meghatottságtól, a zsebkendőjét gyűrögeti, bámul az apjára, mint Jézusra, süteményeket, likórt, kakaót hord elé. A lakása ajtaja tárva, önfeledt sírását hallja az egész ház, aztán néhány pillanat múlva üdén és karcsún jelenik meg, mint aki csak színházat játszott. Schütz bácsi mögötte köhéccsel, kéménykalapjával a nadrágját ütögeti. A doktor az egyik este megvizsgálja Somnakajt, elégedetten bólogat, jól van, úgy látszik nem lelt bajra. A férfiakkal azonban nem törődik, azok mind marhák, idióták, és csak nagyot ránt a vállán, hogy Salamon gúnyosan mosolyog rá. A doktor a negyedik reggelen kávéházba rángatja Pétert, nem köntörfalaz, fontos mondanivalója lenne. Péter komoran figyel az

öreget a süteményes tányér fölött, Schütz bácsi jóízűen csámcsog, fehér szakállát csokoládé díszíti.

Nos, Péternek el kell hoznia valamit a Stephansendómból. Hogy miért éppen onnan?! Hát, mert az a bizonyos dolog ott van. Ha máshol lenne, úgy más-honnan kellene elhoznia!

Rablásra akarja őt rávenni Schütz bácsi?!

Hogyan gondolhat Péter ilyen elvetemültségre, meg is bántódna, ha lenne rá ideje, morogja csillogó szemekkel az öreg, ám neki oly kevés van hátra az életből, hogy már csak a fontos dolgokkal foglalkozhat. Ez egy nagyszerű kaland lesz, s ha sikerrel jár, olyan hírnevet biztosít, amelyért más az életét is adná.

De mit ér a nyilvánosság, ha belehalhat?!

Más is meghal, de más észrevétlenül múlik bele a föld sarába, ám neki, Péternek, az lehet az osztályrésze, hogy felemelkedik. Nem ezt akarta gyerekkorától fogva?! Nem arról panaszkodott már sihederként, hogy bukott ember, s a balsorsa megfojtja?!

Őt ez már nem érdekli, így Péter, közben remegni kezdenek az asztalon felejtett öklei. Nem tudott hazudni, nem volt rá szüksége. Illetve néha gyónás közben elhallgatott ezt-azt.

S mit kell elhoznia onnan?

Azt nem mondhatja meg, Schütz bácsi köhécselt.

Mire fel titokzatoskodik a doktor?!

Ha tudná, mivel bízzák meg, Péter nyomban nemet mondana!

Péter erőltetetten nevetett.

Jobb, ha nem tudja, mi az, amit meg kell tennie, és meg fog tenni?!

Na és mondana még valamit Schütz bácsi, mert nem csak erről a megbízatásról van szó. Nem érdekli őt, hogy Imre testvérét miért verték vasra, ítélték sokévi börtönre?! Péter nem tudja, mert nem volt ott, de 1851 februárjában Imre tartott egy botrányos előadást a városban. Tudja-e Péter, miről beszélt Imre?

Az öreg eljátszotta, hogy életfontosságú bejelentésre készül.

Biztosan csapda, gondolta Péter, ez is csak valami csapda! De kíváncsi lett mégis. Az előadásról már ő is kérdezősködött.

Nos, szólt a doktor, Imre testvére egyetlen fűszálról beszélt!

Bizonytalanul morgott, ő nem így hallotta, és az eszébe jutott, mit mondott a kis Kigl, aki az apja révén tudta, amit tudott, egyszer jól kifaggatta, Kigl azt mondta, hogy a győztes magyar csatahelyek növényeiről beszélt Imre, s ő, bár akkor ordított a marhaság hallatán, mégis azt gondolta később, már higgadva, mennyire jellemző Imrére a képletes beszédnek ez gyerekes titokzatossága.

Jaj, Péter kibén bízna, ha nem benne, Schütz Gusztávban?! Hiszen ő a saját fülével hallotta az előadást! Ott volt az eseményen, makacskodott a doktor, s a váladékozó szemét törölgette.

Péter oldalra billentette a fejét, a bajusza alól mormogott, Schütz bácsi folytatta.

Ne féljen Péter! Ne gondolja azt, hogy az örület kerítette volna hatalmába. Ne gondolja, hogy tehetne másként! Péter elmegy a Stephansendómba, és szépen elhoz onnan egy fűszálat. Semmi komplikáció! Nincs bonyodalom! Egyetlen fűszálról van szó, nem többről.

Péter hallgatott, a doktor eszét elvette az öregség.

Hozzon el egy fűszálat Péter!

Ez biztosan azt jelenti, hogy öljön, gyilkolásra biztatja!

Az öreg mosolygott, mintha két kés lett volna a szája.

És ha ölt már?! Ha sötétlik embervér az ujjain, Péter az öreg arca elé tartotta a kezét. Schütz bácsi még mindig mosolygott.

Micsoda, kicsoda az a fűszál?!, hörögte Péter.

A fűszál, csak egy fűszál!

Az bizonyára egy élet!

Az pontosan, csak egy élet.

Mit tegyen vele?!

Mentse meg!

Az öreg elfáradt, megunt a vitát, az asztalba kapaszkodva emelkedett, s kibotorkált a kávéházból, de aztán bevárta Pétert. Sípólva lélegzett. Együtt baktattak vissza a hóval fedett Virág utcába, Schütz bácsi belékarolt, Péter többször megállt, s arra pislogott, arra nyújtogatta a nyakát, amerre a dóm tornyát sejtette. Olykor sikerül meglátnia, olykor rideg házfalak és kopár fák takarták. És másnap Sperlné kétségbeesetten törte rá az ajtót, tragédia történt, szerencsétlenség történt, hosszan jajveszékelt, és Péter csak nagy sokára tudta kihúzni belőle, mi a baj. Az apja hajnalban elutazott, és még csak el sem köszönt tőle.

